

Nog meer gesjoemel

Het misbruik van geld van klanten door het Amsterdamse deurwaarderskantoor TVK is geen incident. De beroepsorganisatie stopt de wantoestanden liever in de doofpot, maar kamerleden maken zich zorgen.

Frans van der Meer probeert de schade beperkt te houden. Het is nooit leuk als je beroepsgroep negatief in de belangstelling staat. Bovendien brengt dat de dreiging van strenger toezicht met zich mee. Daarom deed de voorzitter van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) vorige week op *Business News Radio* de misstanden bij deurwaarderskantoor TVK af als een incident. Van der Meer was naar commentaar gevraagd over de manier waarop het Amsterdamse kantoor bijna drie miljoen euro van klanten liet verdwijnen in de financiering van het eigen bedrijf.

Van der Meer erkende wel dat de kwestie "een smet geeft" op de deurwaarderij. "Maar dit komt zeer zelden voor. Dit is het eerste geval dat ik in mijn ambtsperiode mee maak." Van der Meer is sinds oktober 2002 voorzitter van de beroepsorganisatie. Daarnaast heeft hij zijn eigen kantoor in Alkmaar. "Sinds de invoering van de gerechtsdeurwaarderwet is het toezicht stringent."

In een begrijpelijke poging 'zijn' deurwaarderij te beschermen, wekt Van der Meer

echter de verkeerde suggestie. Uit het meest recente jaarverslag van het Bureau Financieel Toezicht (BFT), dat sinds 1999 de financiën van deurwaarders en notarissen controleert, blijkt dat de financiële wantoestand bij TVK geen incident is. Ook uit uitspraken van de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders (KvG) komt naar voren dat er bij deurwaarders vaker sprake is van tekorten op derdengeldrekeningen, ofwel misbruik van gelden van klanten. Van één geval is het zelfs zeker dat Van der Meer er persoonlijk weet van heeft.

In 2003 deed toezichthouder BFT 161 onderzoeken naar deurwaarders. Cijfers over 2004 publiceert het bureau in het nieuwe jaarverslag, dat in mei wordt verwacht. Uit de gegevens uit 2003 blijkt dat de financiële situatie bij 24 van de onderzochte kantoren 'ongunstig' was, aldus de toezichthouder. Bij vijf kantoren stond het voortbestaan op het spel.

'Donner moet ophelderen'

Bij 34 procent van de onderzochte deurwaarders constateerde het BFT 'een risicovolle betaalorganisatie'. Bij veertig procent werd 'op onvoldoende gestructureerde wijze periodieke informatie verzameld en vastgelegd betreffende de bewaringspositie, liquiditeitspositie, balans en resultatenrekening'. En bij 33 onderzoeken bleek dat de bewaringspositie op één of meerdere momenten negatief was geweest. De bewaringspositie is het saldo tussen hoeveel geld van klanten op een derdengeldrekening beschikbaar is, en hoeveel verschuldigd is. Dat saldo mag niet negatief zijn.

De toezichthouder kan in dergelijke gevallen een klacht indienen bij de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders (KvG). In 2003 diende het BFT tien klachten bij de tuchtrechter in. Enkele uitspraken van de rechter en uitspraken in hoger beroep zijn in bezit van *FEM Business*. Hoewel de uitspraken zijn geanonimiseerd, geven ze een dieper inzicht

in de aard en ernst van de financiële misstanden die de BFT kwantificeert (zie kader Drukke bij de tuchtrechter).

Dat Frans van der Meer als voorzitter van de beroepsorganisatie KBvG geen weet heeft van deze gevallen is onwaarschijnlijk. Het is in elk geval zeker dat hij in 2003 op de hoogte raakte van de financiële problemen bij het kantoor Bouwhuis uit Hoorn, tegenwoordig Bouwhuis & Smit. De problemen waren zo ernstig dat een gerechtelijke ontruiming van het kantoorpand dreigde. Deurwaarder Herald Bouwhuis wijt het aan zijn overname van branchegenoot Zijsling in Almelo. "Daar zaten lijken in de kast, die ons veel geld hebben gekost." Bouwhuis erkent dat hij geld van klanten gebruikte ter financiering van zijn eigen bedrijf. In februari werd hij in hoger beroep een maand geschorst. "In augustus gaat de schorsing in. Maar dan ga ik toch met vakantie. Belangrijker is dat de problemen door hard werken

Drukke bij de tuchtrechter voor deurwaarders

Als toezichthouder BFT misstanden constateert kan hij een klacht indienen bij de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders (KvG) in Amsterdam. De tuchtrechter mag vervolgens berispen, schorsen, beboeten of ontzetten uit het ambt. De vonnissen van de KvG, die zijn geanonimiseerd, geven een inzicht in de aard en ernst van de financiële misstanden bij gerechtsdeurwaarders. Zo **berispte** de tuchtrechter in december 2002 drie deurwaarders. Hun kantoor was jarenlang verliesgevend, en kampte onder meer met een **negatieve bewaringspositie**. "Door het niet naleven van de voorschriften, kan het vertrouwen van het publiek

dat gelden aan de gerechtsdeurwaarder heeft toevertrouwd, zijn geschonden", constateerde de rechter. In januari 2003 schorste de KvG een deurwaarder voor een maand, onder meer omdat hij **geld van klanten te laat of niet doorbetaalde**. Bovendien verkeerden de organisatie en de administratie in wanorde, en was de bewaringspositie en liquiditeit negatief. Afspraken met het BFT om de situatie te verbeteren, werden niet nagekomen. Negen maanden later werd een gerechtsdeurwaarder berispt voor een **waslijst aan klachten**, waaronder een negatieve bewaringspositie en kan-

toorvermogen en een financiële administratie, die niet aan de eisen voldeed. Een **hilarisch vonnis** viel in juli 2003. Toen schorste de tuchtrechter een ex-deurwaarder voor zes maanden. De gestrafte deurwaarder betaalde de geïncasseerde gelden te laat of niet aan zijn klanten. Bovendien werkte hij het onderzoek van toezichthouder BFT tegen. Veel effect had de schorsing niet. De deurwaarder had zich al uit het ambt teruggetrokken. De per aangetekende brief verstuurd oproep om toch voor de tuchtrechter te verschijnen, kwam retour met de mededeling 'vertrokken'.

Directeur Paul Hadewegg Scheffer van het Bureau Financieel Toezicht: 'Honderd procent afdekken kan ik niet'

nu zijn opgelost."

Uit een uitspraak van de tuchtrechter blijkt dat KBvG-voorzitter Van der Meer minister van Justitie Piet Hein Donner in augustus 2003 op de hoogte bracht van de problemen bij Bouwhuis. Van der Meer weet dus heel goed dat het misbruik van derdengelden niet alleen bij TVK voorkomt. In een reactie zegt Van der Meer niet van de details bij Bouwhuis op de hoogte te zijn. "Bovendien is dat een ander geval, omdat de problemen daar nu opgelost zijn."

Beperkingen toezicht

Dat TVK geen geïsoleerd geval is, wordt bevestigd door directeur Paul Hadewegg Scheffer van toezichthouder BFT. "Dergelijke zaken gebeuren inderdaad vaker. De deurwaarders is een beroepsgroep waar zorgen om zijn. Derdengeldrekeningen zijn een zacht gegeven. Deurwaarders mogen er niet aankomen. Maar ja, het zijn ook maar

mensen. Het kan wel eens gaan glijden." Overigens keurt hij de bedrijfsvoering bij TVK in zeer scherpe bewoordingen af.

Hadewegg Scheffer berust in de beperkingen van zijn toezicht. "Het is een kwestie van risicoafweging. En wat je ervoor over hebt. Het bedrijfsleven wil dat de overheid administratieve kosten beperkt. Als wij elk jaar langsgaan bij alle deurwaarders, betekent dat hogere kosten voor hen. Bovendien heb ik dan meer onderzoekers nodig. Wie gaat dat betalen? Wij hebben de zaken nu redelijk in beeld, maar honderd procent afdekken kan ik niet. Voor ons en het ministerie van Justitie zijn zaken als bij TVK geen aanleiding het toezicht te verscherpen."

Kamerleden, die deel uitmaken van de vaste kamercommissie voor Justitie, zijn echter minder overtuigd dat die aanleiding niet bestaat. De misstanden doen kamerlid en voormalig rechter Aleid Wolfsen (PvdA) denken aan vergelijkbare problemen bij

notarissen, die vorig jaar in opspraak raakten. "Een intensiever toezicht is noodzakelijk, ook bij deurwaarders. Het moet beter en scherper. Het Bureau Financieel Toezicht, waar ik vorig jaar ben wezen praten over de problematiek, is echter beperkt in zijn mogelijkheden. Het is niet zo'n groot bureau." Wolfsen acht het politiek haalbaar om meer geld te reserveren voor beter toezicht. "Er staat verschrikkelijk veel geld op derdengeldrekeningen. Dus een effectief toezicht is van groot maatschappelijk belang."

Wolfsen wijst erop dat de wet op het notarisambt uit 1999 momenteel wordt geëvalueerd door de commissie Hammerstein. "Het zou goed zijn om ook de deurwaarderswet uit 2001 na vijf jaar te evalueren."

Ook kamerlid en voormalig advocaat Jan de Wit (SP) is bezorgd over de geconstateerde misstanden. "Deurwaarders moeten met hun vingers van het geld van klanten afblijven. Wat is gebeurd bij TVK is de grootste zonde, om een christelijke term te

VVD: 'DE CONTROLE IS ONTOEREIKEND EN DE SANCTIES ZIJN TE SLAP'

gebruiken. Niet te vergeven. Je vraagt je af hoe zoiets zo makkelijk kan gebeuren. En of het toezicht wel effectief is. Zeker als je hoort dat het vaker voorkomt."

De Wit wijt dergelijke schandalen onder meer aan de opkomst van de commercie in de beroepsgroep. "Je moet je afvragen of dat niet leidt tot verloedering. Het gaat niet alleen over gerechtsdeurwaarders. Je leest steeds meer over rotzooiende curatoren en klachten over notarissen en advocaten. Tegelijk is de sociale advocatuur aan het inzinken. Het is een bedenkelijke situatie aan het worden in het recht."

Kamerlid Frans Weekers (VVD) zegt "shocked" te zijn. De voormalige advocaat stelt niet alleen vraagtekens bij het toezicht, maar ook bij de strafmaat. "De deurwaarders van TVK worden slechts één maand geschorst. Dat kán toch niet. Als een werknemer van een gewoon bedrijf met zijn vingers in de kas zit, wordt hij ontslagen. Niet alleen de controle blijkt dus ontoereikend, ook zijn de sancties te slap. Ik wil minister Donner van Justitie om opheldering vragen." Kamerlid Nicolien van Vroonhoven van het CDA - de partij van Donner - was onbereikbaar voor commentaar.

Sommige deurwaarders zijn verheugd over de aandacht. "Het is goed dat dergelijke misstanden eens openbaar worden", aldus een deurwaarder van een klein kantoor uit de Randstad die anoniem wil blijven. "Rotte appels doen ons imago geen goed."

■ MATHIJS.SMIT@reedbusiness.nl